

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

KPB.410.002.07.2019

Rektor-komendant
nadbryg. dr hab. inż. Paweł Kępka
Szkoła Główna Służby Pożarniczej,
01-629 Warszawa
ul. J. Słowackiego 52/54

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/039 – Szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy służb podległych MSWiA

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Główna Służby Pożarniczej, ul. J. Słowackiego 52/54, 01-629 Warszawa (zwana dalej „SGSP”, „Szkołą” bądź „Uczelnią”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Nadbryg. dr hab. inż. Paweł Kępka, Rektor-komendant Szkoły Główniej Służby Pożarniczej, zwany dalej również „Rektorem-komendantem”, od 15 września 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Analizy, opracowania koncepcyjne i wydane akty prawne w zakresie polityki kadrowej szkoły. 2. Analizy, opracowania koncepcyjne i wydane akty prawne w zakresie systemu szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy PSP oraz ich związek z wymaganiami w zakresie kwalifikacji funkcjonariuszy PSP. 3. Analizy, opracowania koncepcyjne i wydane akty prawne ustalające rolę i zadania komórek organizacyjnych szkoły w zakresie szkolenia funkcjonariuszy na rzecz PSP i bezpieczeństwa wewnętrznego. 4. Infrastruktura i wyposażenie naukowo-dydaktyczne SG SP. 5. Planowanie, organizacja i realizacja szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy w okresie objętym kontrolą. 6. System finansowania szkoły oraz jego zgodność z koncepcją szkolenia w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego i potrzebami szkoły. 7. Działania w zakresie nadzoru i kontroli oraz ewaluacji szkolenia i doskonalenia zawodowego. 8. Powołanie oraz zaplanowane i zrealizowane w okresie objętym kontrolą działania koordynatora ratownictwa medycznego szkoły.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 4 października 2019 r. Kontrolą zostały objęte również dokumenty wytworzone wcześniej, niezbędne dla realizacji celu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego.
Kontrolerzy	1. Mirosław Kuśmierczak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPB/50/2019 z 31 maja 2019 r. 2. Agnieszka Cicha, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPB/49/2019 z 31 maja 2019 r. (akta kontroli tom I str. 1-6)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli NIK pozytywnie ocenia realizację kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego w Szkole Głównej Służby Pożarniczej oraz nadzór Rektora-Komendanta SGSP nad tą działalnością.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Działania prowadzone przez Rektora-Komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej umożliwiały prawidłową realizację procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy straży pożarnej. NIK pozytywnie ocenia przygotowanie kadry naukowo-dydaktycznej do realizacji zadań stawianych przed Szkołą Główną Służby Pożarniczej. Infrastruktura Szkoły Głównej Służby Pożarniczej umożliwiała realizację procesu dydaktycznego, jednak w ocenie NIK, wymaga ona sporych nakładów finansowych na inwestycje, remonty i modernizację. Rektor-Komendant oraz Prodzienkani sprawowali skuteczny nadzór nad realizacją procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego. Nadzór ten był realizowany poprzez ocenę efektywności działań, dokonywanie ocen bieżących i okresowych nauczycieli akademickich, przeprowadzanie anonimowych badań ankietowych wśród studentów Szkoły, zarówno w zakresie oceny zajęć z poszczególnych przedmiotów jak i oceny nauczycieli akademickich. W ocenie NIK, przyjęty w SGSP w regulacjach wewnętrznych podział kompetencji pomiędzy poszczególne organy i komórki organizacyjne SGSP zapewniał realizację podstawowych zadań w zakresie kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. System kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego w SGSP
Opis stanu faktycznego	Szkoła Główna Służby Pożarniczej (SGSP) jest publiczną uczelnią służb państwowych działającą, w okresie objętym kontrolą, na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym⁴, a od dnia 1 października 2018 r. - na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁵, nadzorowaną przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. SGSP jest równocześnie jednostką organizacyjną PSP działającą na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁶ (dalej: ustawa o PSP). SGSP realizuje zadania na rzecz bezpieczeństwa i ochrony ludności w obszarze inżynierii bezpieczeństwa w specjalnościach: bezpieczeństwo pożarowe i bezpieczeństwo cywilne. Działalność dydaktyczna SGSP w okresie objętym kontrolą prowadzona była na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego (studia I i II stopnia na kierunku inżynieria bezpieczeństwa) oraz na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego (studia I stopnia na kierunku inżynieria bezpieczeństwa, studia I i II stopnia na

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2017 r., poz. 2183, ze zm.

⁵ Dz. U. poz. 1668 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2019 r., poz. 1499, ze zm.

kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne).

Kształcenie inżynierów pożarnictwa w SGSP odbywało się na studiach stacjonarnych I stopnia w ramach służby kandydackiej oraz na studiach niestacjonarnych I stopnia dla strażaków w służbie stałej. Limity przyjęć określił rozporządzeniem Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji⁷ (Minister SWiA). Nabór na studia odbywał się zgodnie z Uchwałą Senatu SGSP (dla strażaków w służbie kandydackiej warunki rekrutacji zatwierdza MSWiA), który dla strażaków w służbie kandydackiej prowadzi Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna SGSP, a dla strażaków w służbie stałej - Biuro Szkolenia Komendy Głównej PSP.

SGSP realizowała również przeszkolenie zawodowe w formie studiów podyplomowych, umożliwiające uzyskanie kwalifikacji do zajmowania stanowisk oficerskich dla osób, które ukończyły studia cywilne oraz uzyskały kwalifikacje w zawodzie strażak (4-semestralne) i technik pożarnictwa (2-semestralne).

SGSP opracowała także program przeszkolenia zawodowego uprawniającego do zajmowania stanowisk oficerskich, na których wymagane są kwalifikacje do kierowania działaniami ratowniczymi, w formie 2-semestralnych studiów podyplomowych.

Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego (WIBP) funkcjonował w oparciu o model określony w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym. W zakresie treści programowych i programów kształcenia SGSP dokonywała uzgodnień z Komendą Główną PSP, m.in. w zakresie potrzeb kształcenia, które stanowiły podstawę Uchwał Rady Wydziału. Szczegółowe treści zawarte w kartach przedmiotów aktualizowano na każdy rok akademicki.

Weryfikacji osiągniętych kwalifikacji dokonywano zgodnie z zapisami w kartach przedmiotu, m.in. poprzez egzaminy, kolokwia, praktyczne projekty, kolokwia cząstkowe, sprawozdania, dyskusje, prezentacje. Po zamknięciu aktualnego cyklu studiów, prowadzonych według nowego programu, SGSP planuje zorganizowanie dyskusji związane z jego wynikami, z udziałem studentów, przedstawicieli PSP i kadry SGSP.

W roku akademickim 2015/2016 uchwałami Rady Wydziału zmieniono program studiów I stopnia dla strażaków w służbie kandydackiej oraz program studiów niestacjonarnych dla strażaków w służbie stałej, a w roku akademickim 2016/2017 zmieniono program studiów II stopnia⁸. W 2018 r. m.in. w związku ze zmianami w przepisach o Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym wprowadzono zmiany w programach kształcenia na studiach I i II stopnia⁹.

(akta kontroli tom I str. 13, 35-60, 212-213)

Zadania w zakresie organizowania i współdziałania w realizacji przygotowania zawodowego strażaków w służbie kandydackiej, nadzór nad ich organizacją i przebiegiem wykonywało Centrum Operacyjno-Szkoleniowe SGSP (COS), we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi, w tym Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą (JRG) SGSP, realizującą zadania szkoleniowe oraz ratownicze. W Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej praktyki zawodowe odbywali studenci będący strażakami w służbie kandydackiej, którzy w ramach przygotowania zawodowego uczestniczyli w akcjach ratowniczych.

COS we współpracy z innymi jednostkami Uczelni m.in. realizowało również zadania w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego dla strażaków w służbie stałej i przygotowawczej. W Centrum Operacyjno-Szkoleniowym Szkoły Głównej Służby

⁷ Rozporządzeniem z dnia 8 listopada 2018 r. w sprawie limitu przyjęć na kierunki studiów dla strażaków PSP (Dz. U. poz. 2183) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji ustalił limity przyjęć na kierunku inżynieria bezpieczeństwa: na 105 osób - dla strażaków w służbie kandydackiej i 215 osób - dla strażaków w służbie stałej.

⁸ Uchwały Rady Wydziału nr 4/14 oraz 8/2014.

⁹ Uchwały Rady Wydziału nr 32/18, nr 33/18 i nr 39/18.

Pożarniczej opracowano m.in. „Koncepcję rozwoju Bazy Szkolenia Polygonowego i Innowacji Ratownictwa Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Nowym Dworze Mazowieckim”, przyjętą przez Senat SGSP w dniu 20 grudnia 2017 r.

(akta kontroli tom I str. 13, tom II str. 578-643, tom III str. 36-46, tom V str. 78-80)

Wg stanu na 31 grudnia 2017 r. w SGSP kształciło się łącznie 3.493 słuchaczy, w tym na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych 1.306 funkcjonariuszy i 995 słuchaczy cywilnych, na studiach podyplomowych 528 funkcjonariuszy i 359 cywili, na kursach w SGSP kształciło się 305 osób cywilnych.

Wg stanu na 31 grudnia 2018 r. łączna liczba słuchaczy wyniosła 3.166 osób. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych kształciło się 1.372 funkcjonariuszy i 651 osób cywilnych, na studiach podyplomowych 240 funkcjonariuszy i 345 osób cywilnych, na kursach szkoliło się 317 osób cywilnych. Wg stanu na 30 czerwca 2019 r. w SGSP kształciły się łącznie 2.174 osoby, w tym na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych 981 funkcjonariuszy i 651 osób cywilnych, na studiach podyplomowych 150 funkcjonariuszy i 242 osoby cywilne i na kursach 150 osób cywilnych.

Podstawowym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie SGSP był Statut¹⁰.

Zagadnienia związane z realizacją kształcenia w SGSP były regulowane regulaminami studiów¹¹, uchwałami senatu, uchwałami Rady Wydziału IBP oraz zarządzeniami Rektora-komendanta SGSP.

W ramach szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy służb podległych MSWiA, na WIBP prowadzone były studia podyplomowe: „Przeszkolenie zawodowe przygotowujące do zajmowania stanowisk oficerskich w Państwowej Straży Pożarnej” (SPO2, SPO4) oraz „Przeszkolenie zawodowe przygotowujące do zajmowania stanowisk związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi” (SPK), realizowane na zamówienie Komendy Głównej PSP.

Zasady organizacji studiów podyplomowych oraz związane z nimi prawa i obowiązki słuchaczy i jednostek organizacyjnych prowadzących te studia określał Regulamin studiów podyplomowych¹².

Studia podyplomowe SPO2 i SPO4 zostały utworzone zarządzeniem Rektora-komendanta nr 4/16 z dnia 26 lutego 2016 r., a kierownik tych studiów powołany został decyzją Rektora-komendanta nr 10/16 również z dnia 26 lutego 2016 r.

Dokumentami regulującymi realizację zadań w Centrum Operacyjno-Szkoleniowym SGSP były:

- „Program kształcenia w zawodzie strażak”, zatwierdzony w dniu 31 października 2016 r. przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej (zwanego dalej „Komendantem Głównym PSP”);
- Zarządzenie nr 59/17 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 6 listopada 2017 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu przygotowania zawodowego strażaków w służbie kandydackiej w Szkole Głównej Służby Pożarniczej zmienione zarządzeniem nr 3/18 z dnia 22 stycznia 2018 r.;
- Zarządzenie nr 36/18 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej

¹⁰ Dz. Urz. MSW poz. 36 ze zm. Statut ten został uchylony z dniem 31 maja 2018 r. na mocy art. 8 pkt 7 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 912). Decyzją nr 50 Ministra SWiA z dnia 17 września 2019 r. w przedmiotowej sprawie (Dz. Urz. MSWiA poz. 36), Minister SWiA zatwierdził Statut Szkoły Głównej Służby Pożarniczej uchwalony uchwałą nr 22/06/2019 Senatu Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 26 czerwca 2019 r. w przedmiotowej sprawie – zwany dalej „Statutem SGSP z 2019 r.”

¹¹ Regulamin Studiów w Szkole Głównej Służby Pożarniczej, zatwierdzony Decyzją nr 133 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 sierpnia 2015 r. (Dz. Urz. MSWiA z 2015 r., poz. 32).

¹² W okresie objętym kontrolą obowiązywał Regulamin wprowadzony Uchwałą Senatu SGSP z dnia 24 września 2014 r. oraz następnie Regulamin wprowadzony Uchwałą Senatu SGSP nr 22/06/2018 z dnia 27 czerwca 2018 r.

z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu przygotowania zawodowego strażaków w służbie kandydackiej w Szkole Głównej Służby Pożarniczej;

- Zarządzenie nr 10/19 z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie ustalenia procedury pozyskiwania pojazdów do celów dydaktycznych od organów administracji publicznej oraz kierowników jednostek i postępowania z tymi pojazdami;
- Zarządzenie nr 55/17 z dnia 27 października 2017 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej ze zmianami.
(akta kontroli tom I str. 14-16, 61-104, 134-567, tom II str. 1-87, 89-236, 451-459, tom III str. 287)

W SGSP metodyka liczenia kosztów kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy, obejmowała koszty: płac wraz z narzutami za godziny dydaktyczne; praktyk, utrzymanie poligonów oraz koszt zgrupowania kandydackiego; zużycia materiałów dydaktycznych i szkoleniowych; żywienia podchorążych; równoważników za wyżywienie; świadczeń dla strażaków w służbie kandydackiej; umundurowania; zakwaterowania; utrzymania obiektów, napraw, remontów i konserwacji.

SGSP, jako jednostka organizacyjna PSP, działająca na podstawie ustawy o PSP kształcąc kadry dla potrzeb PSP i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności, zobowiązana jest oprócz kosztów związanych z procesem dydaktycznym, przestrzegać norm oraz wymogów ustanowionych przepisami obowiązującymi w zakresie zadań PSP.

Dla szkoleń i doskonalenia zawodowego, organizowanego odpłatnie, sporządzane są kalkulacje uwzględniające ww. koszty.

W 2018 r. szacunkowy koszt roczny kształcenia przypadający na jednego studenta w służbie kandydackiej wynosił 65,6 tys. zł, a studenta w służbie stałej skierowanego na studia 26,9 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą na kształcenie, szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy PSP w SGSP wydatkowano łącznie 41.614,4 tys. zł, w tym 38.970 tys. zł z budżetu państwa (689,9 tys. zł z Programu modernizacji¹³) i 2.644,4 tys. zł ze środków uzyskanych z działalności odpłatnej i innych źródeł finansowania (tj. 6,4% łącznych wydatków).

Wydatki poniesione na kształcenie, szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy PSP w SGSP wyniosły w 2018 r. łącznie 25.921,1 tys. zł (w tym 1.759,5 tys. zł z działalności odpłatnej i pozostałych źródeł finansowania, 435.6 tys. zł z Programu modernizacji).

(akta kontroli tom III str. 1, 88, 190-191, 288, tom V str. 385-386)

Zgodnie z § 33 pkt 5 Statutu SGSP dziekan wydziału, jako kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej Uczelni odpowiadał m. in. za zapewnienie jakości kształcenia na wydziale, w ramach którego dokonywał diagnozy wybranych przez niego zakresów działalności¹⁴.

Ewaluacja działalności uczelni przeprowadzana była zgodnie z § 29 ust. 1 pkt 9,

¹³ Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o ustanowieniu "Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020" (Dz. U. z 2019 r., poz. 2198).

¹⁴ W związku z wejściem w życie z dniem 1 października 2018 r. ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy z dnia 3 lipca 2018 r., przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w SGSP następuje stopniowa zmiana w zakresie realizacji kształcenia zgodnie z art. 228 ust. 2 ww. ustawy - Przepisy wprowadzające ..., rady podstawowych jednostek organizacyjnych oraz kierownicy podstawowych jednostek organizacyjnych, przestały być organami uczelni i z dniem 1 października 2019 r. rektorzy wstąpili w prawa i obowiązki kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych (art. 228 ust. 4). Dlatego wraz z rozpoczęciem roku akademickiego 2019/2020 Rektor-komendant, przejął od dziekanów proces sukcesywnego wdrażania zasad zapewniania jakości w poszczególnych obszarach kształcenia realizowanych w uczelni, w tym również zasad ewaluacji kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego.

pkt 10 i pkt 11 Statutu SGSP przez radę wydziału, bowiem do jej kompetencji należało m. in. sprawowanie nadzoru nad prawidłową realizacją i właściwym poziomem procesu dydaktycznego oraz jakością kształcenia na wydziale, sprawowanie nadzoru nad działalnością naukową i badawczą wydziału oraz rozwojem naukowym i dydaktycznym nauczycieli akademickich wydziału oraz dokonywanie oceny działalności jednostek organizacyjnych wydziału. Zebrane dane były wykorzystywane przy ocenie okresowej nauczycieli akademickich.

Efektywność kształcenia realizowanego na studiach badano również poprzez badania ankietowe przeprowadzane przez studentów Uczelni¹⁵. Za przeprowadzenie tego badania wśród studentów oraz przedłożenie właściwemu dziekanowi lub prorektorowi do spraw naukowo-dydaktycznych i studenckich na piśmie wyników tego badania odpowiadał samorząd studencki (§ 56 ust. 7). Badania były przeprowadzane po zakończeniu każdego semestru zgodnie z zarządzeniem nr 22/12 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie studenckiej ankiety oceny nauczyciela akademickiego dotyczącej wypełniania obowiązków dydaktycznych.

Ponadto w okresie objętym kontrolą Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego, jako podstawowa komórka organizacyjna SGSP kształcąca funkcjonariuszy, został objęty wizytacją przeprowadzaną przez Polską Komisję Akredytacyjną, mającą na celu ocenę efektywności kształcenia na studiach organizowanych na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa”.

Szkolenia i doskonalenie zawodowe były realizowane w SGSP dla funkcjonariuszy w oparciu o programy nauczania, zatwierdzone przez Komendanta Głównego PSP¹⁶. Komendant Główny PSP w lutym 2017 r. wydał „Zasady organizacji nadzoru dydaktycznego nad realizacją programów kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego”, w których określono, że nadzór zewnętrzny nad szkołami PSP kształcącymi w zawodzie strażak i realizującymi szkolenia sprawuje Biuro Szkolenia KG PSP. Wśród form diagnozowania działalności podległych mu szkół były: wizytacje, hospitacje, badania pedagogiczne wybranych zakresów działalności dydaktycznej oraz badania ankietowe wybranych zakresów działalności dydaktycznej.

W przypadku szkoleń organizowanych w SGSP w oparciu o programy nauczania zatwierdzone przez Komendanta Głównego PSP, których adresatami byli strażacy w służbie kandydackiej, zasady ich ewaluacji zostały określone w zarządzeniu nr 36/18 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu przygotowania zawodowego strażaków w służbie kandydackiej w Szkole Głównej Służby Pożarniczej.

Były to: przeszkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej – szkolenie podstawowe w zawodzie strażak (blok podstawowy); szkolenie podstawowe w zawodzie strażak (blok zasadniczy); kurs w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (realizowany w ramach przeszkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej; egzamin potwierdzający posiadanie tytułu ratownika (w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy); szkolenia specjalistyczne z poszczególnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego; inne szkolenia, pozwalające na uzyskanie kwalifikacji zawodowych lub umiejętności zawodowych, przydatnych do wykonywania zadań służbowych w PSP.

Szkolenia te, organizowane przez Centrum Operacyjno-Szkoleniowe SGSP,

¹⁵ Zgodnie z § 56 ust. 5 Statutu SGSP studenci dokonują oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków dydaktycznych na podstawie anonimowej ankiety przeprowadzanej po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych.

¹⁶ Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 5b ustawy o PSP „opracowywanie i zatwierdzanie programów szkolenia i doskonalenia zawodowego oraz sprawowanie nadzoru w zakresie dydaktycznym nad ich realizacją” jest zadaniem Komendanta Głównego PSP.

podlegały ewaluacji na zasadach określonych w § 6 ww. zarządzenia. Wyniki ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami były przekazywane Prorektorowi-Zastępcy komendanta ds. operacyjnych, a po uzyskaniu jego akceptacji były wdrażane przez Centrum przy organizacji kolejnych szkoleń.

(akta kontroli tom II str. 338-486, 487-656, tom III str. 1-56, tom III str. 68-74)

Stwierdzone nieprawidłowości	W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.
---------------------------------	--

OCENA CZĄSTKOWA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie do realizacji zadań w zakresie kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego w Szkole Głównej Służby Pożarniczej oraz nadzór Rektora-Komendanta nad tą działalnością.
-----------------	--

Działania prowadzone przez Rektora-Komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej umożliwiały prawidłową realizację procesu kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy straży pożarnej.

OBSZAR

2. Kadra dydaktyczna i instruktorska, programy szkolenia i infrastruktura

Opis stanu
faktycznego

Według stanu na 30 czerwca 2019 r. SGSP dysponowała ogółem 206 etatami dla funkcjonariuszy i 212,05 dla pracowników. Zatrudnionych było 181 funkcjonariuszy i 216 pracowników, w tym w kierownictwie szkoły - 3 funkcjonariuszy i 1 pracownik (stanowiących jednocześnie kadrę naukowo-dydaktyczną i dydaktyczną), komórkach naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych 38 funkcjonariuszy i 10 pracowników kadry kierowniczej oraz 40 funkcjonariuszy i 53 pracowników kadry wykonawczej; w komórkach organizacyjnych wspomagających działalność podstawową zatrudnionych było 12 funkcjonariuszy i 3 pracowników kadry kierowniczej oraz 56 funkcjonariuszy i 28 pracowników kadry wykonawczej; w komórkach administracyjno-gospodarczych było 8 funkcjonariuszy i 9 pracowników kadry kierowniczej oraz 27 funkcjonariuszy i 113 pracowników kadry wykonawczej.

Według stanu na 30 czerwca 2019 r. wśród kadry naukowo-dydaktycznej najwięcej było osób ze stażem pracy/służby 21-30 lat – 36 osób, w tym 28 funkcjonariuszy oraz stażem 10-15 lat – 33 osoby, w tym 21 funkcjonariuszy. Najwięcej osób miało staż nauczycielski pomiędzy 4-9 lat – 36 osób, w tym 22 funkcjonariuszy, staż do 3 lat miało 28 osób, w tym 3 funkcjonariuszy a staż 21-30 lat 26 osób, w tym 19 funkcjonariuszy.

W dniu 30 czerwca 2019 r. tytuł naukowy profesora miało 6 osób, tytuł naukowy doktora habilitowanego - 20 osób (w tym 5 funkcjonariuszy), najwięcej osób miało wykształcenie wyższe z tytułem naukowym doktora – 60 osób (w tym 36 funkcjonariuszy), wykształcenie wyższe magisterskie miało 55 osób (w tym 37 funkcjonariuszy). Wszyscy funkcjonariusze posiadali również wykształcenie wyższe zawodowe (78 osób).

W okresie objętym kontrolą kadra naukowo-dydaktyczna w SGSP podnosiła swoje kwalifikacje poprzez uzyskiwanie stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego, uczestnictwo w projektach badawczo-rozwojowych, szkoleniowych, czynne uczestnictwo w konferencjach (wygłaszanie referatów i prezentacja wyników badań), uczestnictwo w konferencjach, uczestnictwo w ćwiczeniach poligonowych, uczestnictwo w ćwiczeniach międzywojewódzkich.

Funkcjonariusze oraz pracownicy cywilni Uczelni mieli możliwość odbywania praktyk (staży), które realizowane były w ramach współpracy międzynarodowej (najczęściej w ramach programu Erasmus+) oraz uczestniczyli w wymianie eksperckiej w ramach programu Exchange of Experts w Arnhem w Instituut Fysieke Veiligheid w Holandii.

W okresie objętym kontrolą 7 funkcjonariuszy i trzech pracowników cywilnych uzyskało stopień naukowy doktora, a 4 funkcjonariuszy uzyskało stopień doktora habilitowanego. W roku 2019 wszczęto również 3 przewody doktorskie.

W SGSP praktykowane było zatrudnianie, na podstawie umów cywilno-prawnych, specjalistów legitymujących się dużym doświadczeniem praktycznym, dydaktycznym i metodycznym, niezbędnym do prowadzenia konkretnych przedmiotów.

Natomiast w przypadku instruktorów zatrudnionych w SGSP, Centrum Operacyjno-Szkoleniowe kierowało instruktorów z Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej SGSP, realizujących zajęcia praktyczne na szkoleniu podstawowym w zawodzie strażak, na warsztaty metodyczno-tematyczne do innych szkół. Centrum było również organizatorem takich warsztatów¹⁷. Wszyscy instruktorzy z JRG SGSP byli praktykami, posiadającymi odpowiednie przygotowanie pedagogiczne.

(akta kontroli tom II str. 499-504)

Programy kształcenia I stopnia zostały zaktualizowane w roku 2014. W roku akademickim 2018-2019 zakończył się cykl zajęć prowadzonych według nowych programów. Programy studiów podyplomowych zostały opracowane w roku 2016.

Program szkolenia doskonalącego z zakresu kierowania działaniami ratowniczymi na poziomie taktycznym został zatwierdzony przez Komendanta Głównego PSP w roku 2018, pierwsza edycja rozpoczęła się w dniu 28 października 2019 r.

Na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego wszystkie programy były przygotowywane przez kadrę naukowo-dydaktyczną Wydziału, specjalistów w danej dziedzinie pod kątem zasadności i doskonalenia zawodowego do danego szkolenia lub studiów.

W 2019 roku na WIBC uruchomiono studia podyplomowe „Zarządzanie bezpieczeństwem wewnętrznym państwa na poziomie strategicznym” realizowane razem z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie. Głównym celem kształcenia na studiach było zdobycie praktycznych umiejętności zarządzania strategicznego i operacyjnego, w warunkach występowania krytycznych dla funkcjonowania państwa problemów bezpieczeństwa. Studia były skierowane do osób przewidywanych do zajmowania stanowisk zarządczych w strukturach administracji państwowej oraz w służbach, inspekcjach i strażach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne. Zajęcia były prowadzone przez kadrę naukowo-dydaktyczną SGSP oraz m.in. dydaktyków Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendy Głównej Policji, Komendy Głównej PSP i Komendy Głównej Straży Granicznej.

W latach 2018-2019 zrealizowano, po jednej edycji, studia podyplomowe „Bezpieczeństwo i higiena pracy”. Przygotowywały one słuchaczy do pracy zawodowej w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również umożliwiały podniesienie kwalifikacji osobom już zatrudnionym w służbach bhp. Do realizacji tych studiów SGSP dysponowała kadrą o odpowiedniej wiedzy i umiejętnościach oraz niezbędną infrastrukturą szkoleniową i wyposażeniem dydaktycznym.

W zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w SGSP realizowano następujące programy szkolenia:

- studenci rozpoczynający kształcenie w SGSP podlegali obowiązkowi odbycia szkolenia ogólnego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej według programu określonego przez Rektora-Komendanta SGSP;
- szkolenia wstępne – instruktaż ogólny dla strażaków (w tym strażaków w służbie kandydackiej) - realizowane według Programu szkolenia wstępnego z zakresu

¹⁷ Np. we współpracy Szkołą Aspirantów PSP w Krakowie zostały zorganizowane warsztaty metodyczno-tematyczne z zakresu ratownictwa wysokościowego dla 12 instruktorów oraz samodzielnie przeprowadzono warsztaty z zakresu gaszenia pożarów wewnętrznych dla 11 instruktorów.

- bezpieczeństwa i higieny służby dla funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej;
- szkolenie wstępne – instruktaż ogólny dla nowo zatrudnianych pracowników i szkolenia okresowe dla strażaków i pracowników realizowano na podstawie ramowych programów określonych w załączniku do rozporządzenia MGiP w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy¹⁸.

Dział Zabezpieczenia Operacyjno-Odwodowego SGSP, w ramach szkolenia i doskonalenia zawodowego, organizował ćwiczenia ratownicze dla Kompanii Szkolnej „Warszawa” centralnego odwodu operacyjnego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (zwanego dalej COO KSRG), zgodnie z zatwierdzanym, co roku przez Komendanta Głównego PSP „Planem ćwiczeń pododdziałów centralnego odwodu operacyjnego”. Zasady organizacji COO KSRG nakładają na pododdziały obowiązek uczestniczenia, w co najmniej jednym ćwiczeniu raz na 2 lata.

W roku 2018 Kompania Szkolna „Warszawa” COO KSRG brała udział w trzech ćwiczeniach ratowniczych, a w I połowie 2019 r. - w dwóch ćwiczeniach ratowniczych.

(akta kontroli tom III str.68-70, tom V str. 234-236, 238, 244-246)

Według stanu na 30 czerwca 2019 r., SGSP dysponowała¹⁹ 418 miejscami sypialnymi w 109 salach, głównie 3-5 osobowych oraz 91 miejscami w 44 salach, głównie 2 osobowych w Domu Studenckim, 1.425 miejscami wykładowymi w 19 salach, biblioteką, dwoma poligonami strażackimi, 62 miejscami do zajęć symulacyjnych (28 w pomieszczeniach zamkniętych – pracownie i laboratoria i 34 w terenie otwartym – na terenie poligonów), 1 boiskiem do piłki siatkowej, siłownią (20 stanowisk), boiskiem do piłki siatkowej, komorą dymową. Ponadto SGSP posiadała m.in. 571 komputerów i tabletów, 117 radiotelefonów, 138 stanowisk badawczych/do ćwiczeń, 168 stanowisk audytoryjnych, 98 środków transportu, 66 urządzeń do ćwiczeń, 59 motopomp, 50 kamer wideo, 11 wytwornic dymu, 11 wysięgników teleskopowych.

W okresie objętym kontrolą realizowano następujące inwestycje, w zakresie modernizacji istniejącej infrastruktury SGSP:

- modernizację sali N bud. B ob. 01 – data zakończenia inwestycji w dniu 13 listopada 2018 r.; koszt zadania inwestycyjnego: 63,8 tys. zł;
- budowę ogrodzenia Bazy Szkolenia Poligonowego i Innowacji Ratownictwa SGSP w Nowym Dworze Mazowieckim – data zakończenia inwestycji w dniu 20 grudnia 2018 r.; koszt zadania inwestycyjnego: 1.463,2 tys. zł;
- modernizację odprowadzenia ścieków bytowych oraz budowę sieci hydrantowej na terenie Bazy Szkolenia Poligonowego i Innowacji Ratownictwa SGSP w Nowym Dworze Mazowieckim – data zakończenia inwestycji w dniu 20 grudnia 2018 r.; koszt zadania inwestycyjnego: 745,1 tys. zł;
- zaprojektowanie i budowę centralnego UPS w budynku B obiekt 02 – data zakończenia inwestycji w dniu 21 grudnia 2018 r.; koszt zadania inwestycyjnego to 50,7 tys. zł.

(akta kontroli tom III str.71, 75-90, tom V str. 305-309, 368-384)

W toku kontroli kontrolerzy NIK dokonali oględzin obiektów użytkowanych przez SGSP m.in. sal wykładowych, pracowni/laboratoriów, hali sportowej, siłowni, biblioteki, rejonu zakwaterowania I Kompanii Szkolnej, komory dymowej oraz 2 poligonów strażackich, w wyniku których stwierdzono, że większość pomieszczeń w budynku B wymagała generalnego remontu, natomiast w salach wykładowych i aulach brak było klimatyzacji.

W pracowni fizyki, która w ocenie NIK nie spełniała żadnych standardów i wymagała

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 180, poz. 1860 ze zm.).

¹⁹ W rejonie zakwaterowania strażaków w służbie kandydackiej na terenie Szkoły.

generalnego remontu, stwierdzono że wszystkie urządzenia wymagały wymiany (większość pochodziła z lat siedemdziesiątych XX w., np. zepsuty monochromator został wyprodukowany w NRD, podstawy do laserów wykonano w ZSRR), stanowisko do badań promieniotwórczych ograniczone do badania promieniowania gamma. W opinii NIK wskazane byłoby rozszerzenie możliwości tego stanowiska do badania promieniowania beta i alfa. W toku oględzin stwierdzono, że w pracowni fizyki nowy był tylko miernik temperatury.

Na placu wewnętrznym obiektu 01 SGSP, przy jednostce ratowniczo-gaśniczej SGSP, stwierdzono zaparkowane pojazdy pożarnicze (samochody specjalne, samochody ratowniczo-gaśnicze, przyczepy), kontenery (logistyczne, sanitarne) i autokary, ze względu na brak miejsc garażowych na terenie SGSP.

Rektor-komendant SGSP wyjaśnił, że planowane jest przeniesienie ww. pojazdów i kontenerów do remontowanych garaży na terenie Bazy Szkolenia Polygonowego i Innowacji Ratownictwa SGSP w Nowym Dworze Mazowieckim.

Przeciwpożarowa Baza Leśna „Zamczysko Nowe” SGSP, wykorzystywana od 1970 r. głównie do prowadzenia zajęć w ramach przygotowania i doskonalenia zawodowego strażaków PSP w służbie kandydackiej, którzy pełnią służbę w Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej SGSP²⁰. Przez okres dwóch miesięcy (sierpień-wrzesień) w Przeciwpózarowej Bazie Leśnej prowadzone są zajęcia dydaktyczne podczas Przeszkolenia z Zakresu Ochrony Przeciwpózarowej w ramach szkolenia podstawowego w zawodzie strażak.

Na terenie Przeciwpózarowej Bazy Leśnej znajdowało się 11 stanowisk ćwiczebnych oraz 2 zbiorniki wodne, w tym m.in.: zbiornik wodny 650 m³ - służący do zasilania w wodę pojazdów pożarniczych lub motopomp podczas ćwiczeń z taktyki gaszenia pożarów. Polygon ten był ponadto wyposażony w:

- trener kontenerowy do zajęć z taktyki gaszenia pożarów wewnętrznych - obiekt składający się z 5 połączonych ze sobą, wewnętrznymi schodami, kontenerów morskich z możliwością zadymienia z zewnątrz;
- trener kontenerowy złożony z sześciu 12 metrowych kontenerów morskich do zajęć z taktyki gaszenia pożarów wewnętrznych z rozbudowaną zewnętrzną klatką schodową z możliwością zadymiania z zewnątrz;
- stanowisko do działań poszukiwawczo-ratowniczych oraz nauki przebieg - stanowisko składa się z trzech pomieszczeń zbudowanych przy wykorzystaniu szamb betonowych oraz słupów i płyt ogrodzeniowych, połączonych tunelem wykonanym z kręgów.

(akta kontroli tom II str. 490-494, tom IV str. 1-272, tom V str. 173-174, 310-330, tom VI str. 1-172)

Bazą Szkolenia Polygonowego i Innowacji Ratownictwa SGSP w Nowym Dworze Mazowieckim Szkoła dysponuje od 2015 r.²¹ Bazę zakupiono w celu realizacji procesu kształcenia, szkolenia, doskonalenia zawodowego, badań naukowych oraz

²⁰ Cele szczegółowe przeznaczenia Przeciwpózarowej Bazy Leśnej w „Zamczysko Nowe”:

- prowadzenie szkoleń w zakresie prognozowania i likwidacji zagrożeń ekologiczno-chemicznych;
- organizacji sympozjów, konferencji seminariów poświęconych ochronie środowiska i ochronie przeciwpózarowej;
- utrzymywanie w stałej sprawności technicznej obiektów, a w szczególności: dostrzegalni oraz urządzeń związanych z zaopatrzeniem wodnym wraz ze zbiornikiem wody;
- ochrona i walka z pożarami Kampinoskiego Parku Narodowego w okresie zgrupowań szkoleniowych z wykorzystaniem znajdującego się na terenie Zamczyska sprzętu pożarniczego;
- utrzymanie w stałej sprawności technicznej środków łączności znajdujących się na terenie bazy.

SGSP będzie udostępniać dostrzegalnę osobom wyznaczonym przez Kampinoski Park Narodowy w celu pełnienia obserwacji przeciwpózarowych.

²¹ Akt notarialny zawarty pomiędzy Agencją Mienia Wojskowego a Szkołą Główną Służby Pożarniczej dotyczący nieruchomości położonej w Nowym Dworze Mazowieckim przy ul. Gen Thommee 16 oraz działki o numerach ewidencyjnych 4/9 oraz 4/13 o łącznej powierzchni całkowitej 25,6873 ha. Na podstawie decyzji nr 7 z dnia 11 stycznia 2018 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji ustanowił ten teren, jako zamknięty jawny.

na potrzeby testowania nowych rozwiązań technicznych stosowanych w osprzęcie, będącym na wyposażeniu jednostek ochrony przeciwpożarowej, a także rozwiązań organizacyjnych pozwalających na zwiększenie skuteczności działań ratowniczych oraz zarządzania kryzysowego. Na wydzielonym terenie Bazy znajdują się urządzenia, obiekty szkoleniowe, magazyny oraz infrastruktura socjalno-bytowa. Teren wraz z budynkami i towarzyszącą infrastrukturą, w chwili przejęcia przez SGSP od Agencji Mienia Wojskowego, był w złym stanie technicznym. Budynki i teren przez wiele lat nie były użytkowane.

Na terenie Bazy w Nowym Dworze Mazowieckim znajduje się 18 stanowisk ćwiczebnych, w tym m.in.:

- stanowisko do działań przeciwpowodziowych, zasypywanie worków oraz miejsce budowy wałów przeciwpowodziowych;
- stanowisko do działań z ratownictwa technicznego w transporcie (plac asfaltowy – autostrada) – ćwiczenia prowadzone na tym stanowisku dotyczą techniki wykonywania dostępu do osób poszkodowanych w pojazdach osobowych;
- stanowisko do ćwiczeń wykonywania dostępu do osób poszkodowanych w pojazdach gabarytowych;
- stanowisko do ćwiczeń w zakresie taktyki działań w ratownictwie drogowym oraz taktyki gaszenia pożarów w transporcie drogowym;
- wielokontenerowy niestacjonarny symulator do nauki i doskonalenia gaszenia pożarów wewnętrznych;
- komora rozgorzeniowa na paliwo stałe, służąca do symulacji zjawisk zachodzących wewnątrz pomieszczeń w czasie pożaru;
- stanowisko do RIT (Rapid Intervention Team), w postaci hali, umożliwiające pracę w aparatach ochrony dróg oddechowych; ewakuacja osób poszkodowanych ze strefy zagrożenia;
- stanowisko do działań poszukiwawczo-ratowniczych oraz nauki przebieg – ćwiczenia z działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie podstawowym;
- stanowisko do ćwiczeń z ratownictwa wysokościowego (studnia) – ewakuacja osób poszkodowanych ze studni z wykorzystaniem różnych technik wysokościowych;
- dwa stanowiska do nauki stabilizacji konstrukcji – ćwiczenie różnych technik stabilizacji – zarówno przy pomocy urządzeń, np. podpór pneumatycznych, jak również przy użyciu zestawu drewnianego do stabilizacji naruszonych konstrukcji budowlanych;
- zbiornik LPG do symulacji wycieków gazów palnych LPG - palniki gazowe rozmieszczone na instalacji symulujące pożar – prowadzone są na nim ćwiczenia z gaszenia pożarów gazów palnych;
- cysterna do symulacji wycieków – umożliwia ćwiczenie polegające na uszczelnianiu wycieków przy pomocy opasek uszczelniających; sfera do symulacji wybuchów w przestrzeniach zamkniętych.

Baza Szkolenia Poligonowego i Innowacji Ratownictwa (BSPiIR) SGSP wykorzystywana jest przez cały rok kalendarzowy. Na terenie BSPiIR prowadzone były ćwiczenia terenowe i inne zajęcia dydaktyczne związane z doskonaleniem i przygotowaniem zawodowym strażaków PSP w służbie kandydackiej, jak również ćwiczenia i warsztaty dla strażaków PSP w służbie stałej.

Szacunkowy koszt realizacji koncepcji rozwoju Bazy Szkolenia Poligonowego i Innowacji Ratownictwa w Nowym Dworze Mazowieckim wynosi 120.000 tys. zł²².

Koszty utrzymania PBL „Zamczysko Nowe” w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia

²² Np. w ramach projektu „Symulator szkoleniowy w zakresie wykorzystania technicznych systemów przeciwpożarowych wspierających ewakuację ludzi z obiektów budowlanych” realizowana jest inwestycja w obiekcie nr 21 zlokalizowanym na terenie Bazy, która zakłada rozbudowę budynku z przeznaczeniem m.in. na symulator szkoleniowy. Koszt inwestycji to 7.500 tys. zł.

2018 r. wyniosły 465 tys. zł, a od 1 stycznia do 30 czerwca 2019 r. - 108,4 tys. zł. Koszt utrzymania „Poligonu” w Nowym Dworze Mazowieckim w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. wyniósł 411,3 tys. zł, a od 1 stycznia do 30 czerwca 2019 r. - 339,5 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 494-498, 578-656, tom IV str. 117-141, tom VI str. 3-5, 8-9)

Ocena potencjału Szkoły Głównej Służby Pożarniczej jest dokonywana każdorazowo na etapie przygotowania (planowania) do organizacji danej formy kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego. Po zapoznaniu się z obowiązującym programem kształcenia danej formy, w tym wymaganiami organizacyjnymi i metodycznymi określonymi w programie nauczania, w pierwszej kolejności ma miejsce sprawdzenie warunków socjalno-bytowych Uczelni oraz ocena wstępna potencjału dydaktycznego Uczelni, w tym kadry dydaktycznej, która będzie realizowała zajęcia dydaktyczne. W przypadku stwierdzenia braku specjalistów z danej dziedziny, przewidzianej do realizacji w ramach programu nauczania, Uczelnia może podjąć decyzję o zatrudnieniu do realizacji zajęć dydaktycznych specjalisty lub specjalistów spoza SGSP.

W przypadku kształcenia funkcjonariuszy na studiach dla strażaków w służbie kandydackiej na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa”, minister SWiA określał w drodze rozporządzeń limity przyjęć zarówno na studia dla strażaków w służbie kandydackiej, jak i na studia dla strażaków w służbie stałej, skierowanych na studia przez właściwego przełożonego, uwzględniające możliwości dydaktyczne Uczelni oraz zapotrzebowanie na absolwentów tych studiów.

Natomiast w przypadku organizacji w SGSP studiów podyplomowych, limity przyjęć w uzgodnieniu z Rektorem-komendantem ustalał Komendant Główny PSP (art. 36 ust. 12). Przy ustalaniu tych limitów analizowane były możliwości Uczelni, zarówno pod kątem warunków socjalno-bytowych, jak i jej potencjału dydaktycznego.

Przy organizacji szkoleń i form doskonalenia zawodowego potencjał szkoleniowy był oceniany przez organizatora tego szkolenia. Ocena ta odbywała się w oparciu o program nauczania zatwierdzany przez Komendanta Głównego PSP. W przypadku szkoleń adresowanych do strażaków w służbie kandydackiej, w zależności od tematyki szkoleń, oceny potencjału szkoleniowego dokonywało Centrum Operacyjno-Szkoleniowe lub Zespół do spraw przygotowania i doskonalenia zawodowego w Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej SGSP. Doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy SGSP w służbie przygotowawczej lub stałej było natomiast realizowane po dokonaniu oceny potencjału szkoleniowego przez organizatorów szkolenia: Zespół do spraw przygotowania i doskonalenia zawodowego organizował je najczęściej we współpracy z Centrum Operacyjno-Szkoleniowym.

Zasady ewaluacji szkoleń dla strażaków w służbie kandydackiej, Rektor-komendant SGSP określił w Zarządzeniu Nr 36/18 z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu przygotowania zawodowego strażaków w służbie kandydackiej w Szkole Głównej Służby Pożarniczej²³.

Powyższe szkolenia podlegały ewaluacji na zasadach określonych w § 6 ww. zarządzenia. Zgodnie z § 6 ust. 6 i 7 zarządzenia, wyniki ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami były przekazywane Prorektorowi-Zastępcy komendanta ds. operacyjnych, a po uzyskaniu jego akceptacji były wykorzystywane przez Centrum

²³ Przez szkolenia, jako formę przygotowania zawodowego – zgodnie z § 2 ust. 2 zarządzenia nr 36 – należy rozumieć: przeszkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej – szkolenie podstawowe w zawodzie strażak (blok podstawowy), szkolenie podstawowe w zawodzie strażak (blok zasadniczy), kurs w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (realizowany w ramach przeszkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o którym mowa w pkt 1), egzamin potwierdzający posiadanie tytułu ratownika (w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy), szkolenia specjalistyczne z poszczególnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, inne szkolenia, pozwalające na uzyskanie kwalifikacji zawodowych lub umiejętności zawodowych, przydatnych do wykonywania zadań służbowych w PSP.

przy organizacji kolejnych szkoleń.

(akta kontroli tom II str. 487-490, tom III 72-74)

W okresie objętym kontrolą Uczelnia otrzymywała środki finansowe na realizację swoich potrzeb z budżetu państwa, w postaci dotacji podmiotowych, celowych (w tym z Programu modernizacji) i subwencji.

Pozyskiwała również środki na realizację projektów, głównie z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR), Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także realizowała prace zlecone badawcze oraz prowadziła odpłatną działalność dydaktyczną i szkoleniową. Kalkulacje działalności odpłatnej były sporządzane z uwzględnieniem wszystkich kosztów bezpośrednich i pośrednich oraz ryczałtu na rozwój Uczelni.

W 2018 r. koszty poniesione przez SGSP wyniosły ogółem 55.011,9 tys. zł (w pierwszym półroczu 24.284,7 tys. zł), w tym ze środków budżetu państwa 43.032,2 tys. zł (w I półroczu 2018 r. - 19.044,3 tys. zł), 6.265,2 tys. zł z działalności odpłatnej, 2.753,9 tys. zł ze środków w ramach realizowanych projektów NCBiR oraz środków zagranicznych oraz 2.960,6 tys. zł kosztów rozwoju Uczelni. W I połowie 2019 r. koszty wyniosły 25.632,2 tys. zł, w tym ze środków budżetu państwa 21.241,1 tys. zł, z działalności odpłatnej - 928,6 tys. zł, ze środków na projekty (...) 1.307,9 tys. zł i koszty rozwoju Uczelni - 2.154,6 tys. zł.

Na 2018 r. w ustawie budżetowej zaplanowano dla SGSP środki, w formie dotacji, w wysokości 44.687 tys. zł, którą w ciągu roku zwiększono do kwoty 45.152 tys. zł, głównie na realizację zadań inwestycyjnych. Środki wydatkowano w kwocie 45.148,6 tys. zł (99,99%), w tym m.in. w na kształcenie studentów studiów stacjonarnych w wysokości 12.494 tys. zł, na zadania wykonywane przez Uczelnię, jako jednostkę PSP²⁴ - 13.162 tys. zł, na kształcenie funkcjonariuszy - 16.800 tys. zł. Na 2019 r. dla SGSP zaplanowano łącznie środki subwencji i dotacji w wysokości 48.377 tys. zł. W I półroczu wydatkowano kwotę 22.780,4 tys. zł, w tym m.in. 16.401 tys. zł na zadania w zakresie bezpieczeństwa obywateli i ochrony ludności, 4.840 tys. zł na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego, 322 tys. zł na pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

Środki pochodzące z dotacji nie były, w okresie objętym kontrolą, wystarczające na realizację zadań związanych z kształceniem studentów stacjonarnych przez SGSP. W 2018 r. faktyczne potrzeby w zakresie płac kadry dydaktycznej (§ 2520) wyniosły 18.828 tys. zł (wynagrodzenia i uposażenia, pochodne od wynagrodzeń, odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych), natomiast dotacja podmiotowa wyniosła 10.963 tys. zł. Brakującą część w kwocie 7.865 tys. zł sfinansowano ze środków § 227 (pozostałe zadania, zadania związane z bezpieczeństwem obywateli, w tym zadania wykonywane przez Uczelnię, jako jednostkę PSP). W 2019 r. dla SGSP, na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego, przyznano środki w wysokości 13.032 tys. zł, podczas gdy potrzeby wynosiły 21 152 tys. zł (o 8.120 tys. zł więcej). W związku z tym w dniu 10 kwietnia 2019 r. Rektor-komendant SGSP poinformował MSWiA o konieczności dokonania przesunięcia kwoty 8.120 tys. zł ze środków przeznaczonych na zadania wykonywane przez SGSP, jako jednostkę PSP (§ 2270), na pokrycie niedoborów płacowych (§ 2520). (akta kontroli tom III str. 74, 228-282, tom V str. 46-51, 315-406, tom VI str. 173-339) Strażakom w służbie kandydackiej przysługują co miesiąc świadczenia pieniężne²⁵,

²⁴ SGSP w 2018 r. uczestniczyła w 848 zdarzeniach ratowniczych.

²⁵ Wysokość oraz szczegółowe zasady przyznawania świadczeń otrzymywanych przez strażaków w służbie kandydackiej określają w szczególności: Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 grudnia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania świadczeń otrzymywanych przez strażaków w służbie kandydackiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 243); Zarządzenie nr 1/18 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie ustalenia Regulaminu służby kandydackiej w Szkole Głównej Służby Pożarniczej – część zarządzenia dot. świadczeń pieniężnych dla strażaków w służbie kandydackiej.

na które składają się: zasadnicza należność pieniężna w wysokości uzależnionej od roku nauki oraz dodatek za stopień.

Strażak w służbie kandydackiej może również uzyskać w określonych sytuacjach zasiłek na utrzymanie rodziny oraz inne świadczenia. Strażakom w służbie kandydackiej mogą być również przyznawane nagrody finansowe oraz rzeczowe. Strażakom w służbie kandydackiej przysługuje ponadto zwrot kosztów podróży publicznymi środkami komunikacji przy przejazdach na praktyki i w celu zebrania materiałów do pracy dyplomowej (końcowej).

NIK zwraca uwagę na fakt, że wysokość zasadniczej należności pieniężnej przysługującej strażakom w służbie kandydackiej, wobec braku zmian w stosownych przepisach, nie uległa zmianom od 1997 r., tj. przez ponad 20 lat. Świadczenia pieniężne wynosiły od 400 zł miesięcznie (20 zł należności zasadniczej i 380 zł za stopień) dla strażaka na pierwszym roku studiów stacjonarnych do 630 zł na II roku studiów magisterskich²⁶.

Rektor-komendant SGSP zwrócił się do Komendanta Głównego PSP²⁷ o zrównanie wysokości dodatku za stopień strażakom w służbie kandydackiej ze strażakami w służbie stałej.

Decyzją nr 28 Komendanta Głównego PSP z dnia 5 lipca 2018 r. powołany został zespół do opracowania propozycji zmian przepisów dotyczących służby kandydackiej w PSP, który opracował projekty nowych przepisów dotyczących służby kandydackiej, w tym w zakresie świadczeń pieniężnych przysługujących strażakom w służbie kandydackiej.

W projektach ww. przepisów znajduje się projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad przyznawania świadczeń otrzymywanych przez strażaków w służbie kandydackiej. W projekcie przyjęto, że wysokość maksymalnych świadczeń pieniężnych dla strażaka w służbie kandydackiej w SGSP wyniosłaby razem 1.958,70 zł, natomiast wysokość najniższych świadczeń pieniężnych dla strażaka w służbie kandydackiej w SGSP wg projektowanych przepisów wyniosłaby razem 808,20 zł.

Do dnia zakończenia kontroli nowe przepisy nie weszły w życie.

(akta kontroli tom V str.1-41, 257-304)

W toku kontroli stwierdzono, że w SGSP od 2011 r. obowiązuje niezmienną dzienna norma żywienia w wysokości 14,83 zł²⁸. Według wyliczeń dokonanych w SGSP, norma szkolna na poziomie 14,83 zł nie jest wystarczająca do zaspokojenia potrzeb słuchaczy. Zgodnie z opracowaną w SGSP kalkulacją, sporządzoną w oparciu o wymiar rzeczowy norm żywienia, określony w załączniku do rozporządzenia ministra SWiA z 1997 r. w sprawie długotrwałych

²⁶ Strażak w służbie kandydackiej, który rozpoczyna naukę na pierwszym roku studiów stacjonarnych I stopnia otrzymuje 400 zł, na co składa się kwota 20 zł za pierwszy rok nauki, oraz 380 zł za stopień strażaka. Kwota ta może ulec podwyższeniu, jeżeli strażak pełni nieetatową funkcję, np. szefa kompanii, za którą przysługuje maksymalna stawka za rok nauki (30 zł).

Strażak w służbie kandydackiej, który jest na czwartym roku studiów stacjonarnych i posiada stopień starszego ogniomistrza, uzyskał średnią ocen 4,60 oraz pełni nieetatową funkcję szefa kompanii, otrzymuje, co miesiąc świadczenia pieniężne w wysokości 610 zł, w tym 100 zł za rok nauki oraz 510 zł za stopień starszego ogniomistrza.

Strażak w służbie kandydackiej, który znajduje się na drugim roku studiów stacjonarnych II stopnia, posiada stopień starszego ogniomistrza, uzyskał średnią ocen 4,60 oraz pełni nieetatową funkcję dowódcy plutonu, otrzymuje co miesiąc świadczenie pieniężne w wysokości 630 zł, w tym 120 zł za rok nauki oraz 510 zł za stopień starszego ogniomistrza.

²⁷ Pismo nr RO-1/0702/14/17 z dnia 4 stycznia 2017 r.

²⁸ Normy żywienia i warunki otrzymywania żywienia reguluje Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 1997 r., natomiast aktualną wysokość norm, określa Decyzja Nr 1/11 Dyrektora Departamentu Analiz i Nadzoru MSWiA oraz Dyrektora Departamentu Budżetu MSWiA z dnia 4 października 2011 r., zmieniająca decyzję w sprawie określenia wartości pieniężnych norm żywienia oraz sposobu ich stosowania dla strażaków PSP, policjantów, funkcjonariuszy Straży Granicznej i funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu.

akcji ratowniczych, szczegółowych norm, zasad i warunków otrzymywania żywienia w czasie tych akcji²⁹, cen obowiązujących w 2019 r. i szacunkowych cen na rok 2020, stawka żywieniowa zapewniająca prawidłowy bilans energetyczny powinna wynosić 22,93 zł, a stawka dodatkowa uzupełniająca 5,83 zł.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że pozostawienie stawki żywieniowej na dotychczasowym poziomie nie pozwoli na zapewnienie prawidłowego bilansu energetycznego słuchaczy SGSP, zwłaszcza w trakcie ćwiczeń i szkoleń poligonowych³⁰. NIK uważa również za niezbędne kontynuowanie działań w kierunku urealnienia świadczeń pieniężnych dla strażaków w służbie kandydackiej oraz doposażenia pracowni SGSP w nowe urządzenia niezbędne do właściwej realizacji programów kształcenia.

(akta kontroli tom V str. 42-54, tom V str. 238-241)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia stan kadry dydaktycznej i instruktorskiej oraz działania Rektora-komendanta SGSP w kierunku poprawy stanu infrastruktury SGSP, urealnienia stawki żywieniowej i świadczeń pieniężnych dla strażaków w służbie kandydackiej.

OBSZAR

3. Realizacja szkolenia i doskonalenia zawodowego

Opis stanu
faktycznego

Kształcenie funkcjonariuszy w SGSP było realizowane na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia, na kierunku inżynieria bezpieczeństwa, które adresowane było zarówno dla strażaków w służbie kandydackiej, jak i dla strażaków w służbie stałej. Na WIBP prowadzone były także studia podyplomowe: przeszkolenie zawodowe przygotowujące do zajmowania stanowisk oficerskich w PSP oraz przeszkolenie przygotowujące do zajmowania stanowisk związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi. Wg stanu na 31 grudnia 2018 r. w SGSP było 1.372 funkcjonariuszy - studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz 240 funkcjonariuszy - słuchaczy studiów podyplomowych. Wg stanu na 30 czerwca 2019 r. było 981 funkcjonariuszy - studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz 150 funkcjonariuszy - słuchaczy studiów podyplomowych.

(akta kontroli tom III str. 68, 198-201)

W SGSP kształcenie zawodowe i szkolenia specjalistyczne uzależnione były od tego czy dany kierunek szkolenia został uruchomiony. KG PSP co roku otrzymywała zapotrzebowania jednostek organizacyjnych PSP na przeszkolenia zawodowe. Jeśli dany kierunek szkolenia postanowiono uruchomić, jednostki organizacyjne PSP informowano o liczbie przydzielonych miejsc, na które mogły skierować swoich funkcjonariuszy. KG PSP na tej podstawie przygotowywała listę zbiorczą kandydatów skierowanych na szkolenie i przekazywała ją do SGSP. W SGSP nie istniał system weryfikacji poziomu wiedzy funkcjonariuszy skierowanych na szkolenie specjalistyczne w momencie rozpoczęcia szkolenia. Bieżące potrzeby szkoleniowe dla funkcjonariuszy były rozpoznawane przez ich bezpośrednich

²⁹ Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 1997 r. w sprawie długotrwałych akcji ratowniczych, szczegółowych norm, zasad i warunków otrzymywania żywienia w czasie tych akcji oraz ćwiczeń lub szkolenia przez strażaków PSP lub inne osoby biorące w nich udział, a także przypadków, w których wypłaca się równoważnik pieniężny w zamian za przysługujące żywienie, sposobu ustalania jego wysokości oraz szczegółowych zasad wypłacania (Dz. U. Nr 160, poz. 1098).

³⁰ Vide opracowanie naukowe *Obciążenie energetyczne studentów III roku Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w trakcie szkolenia poligonowego* - https://sft.cnbp.pl/wp-content/uploads/2016/02/BitP_Vol.29_Is

położonych, głównie na podstawie efektów pracy i służby funkcjonariusza w trakcie realizacji konkretnych zadań zawodowych oraz w wyniku rozmowy z nim. W JRG SGSP nie utworzono specjalistycznych grup ratowniczych (SGR), w związku z czym nie kierowano strażaków z JRG SGSP na szkolenia specjalistyczne, ani nie ustalano potrzeb w tym zakresie.

Szkoleniami specjalistycznymi przygotowującymi strażaków do realizacji czynności ratowniczych w zakresie podstawowym, były warsztaty metodyczno-tematyczne, przygotowujące strażaków do wykonywania czynności ratowniczych. W JRG SGSP zatrudniono instruktorów, przygotowanych do realizacji zajęć dydaktycznych. Wytypowanych strażaków z JRG SGSP kierowano do pozostałych szkół PSP i ośrodków szkolenia KW PSP na organizowane i prowadzone przez te ośrodki szkolenia warsztaty metodyczno-tematyczne. Kończyły się one uzyskaniem uprawnień instruktorskich. SGSP samodzielnie organizowała i przeprowadzała warsztaty metodyczno-tematyczne z wykorzystaniem kadry, sprzętu i obiektów SGSP oraz kadry spoza SGSP. Ponadto strażacy w służbie stałej i w służbie przygotowawczej

z JRG SGSP kierowani byli na szkolenia specjalistyczne wynikające z bieżących potrzeb JRG, szkolenia przygotowujące do obsługi wybranych nowych urządzeń oraz szkolenia z zakresu kierowania działaniami ratowniczymi na poziomie taktycznym. SGSP samodzielnie zorganizowała w okresie objętym kontrolą 5 szkoleń specjalistycznych dla strażaków w służbie stałej, w których wzięło udział 31³¹ funkcjonariuszy.

(akta kontroli tom III str.99-189, 193-194, 202-205, tom V str. 104-110)

SGSP nie prowadziła szkoleń dla funkcjonariuszy w zakresie prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych, ponieważ szkolenia takie były organizowane i realizowane przez SP PSP w Bydgoszczy i CS PSP w Częstochowie. W związku z tym SGSP nie była planowana do realizacji tego typu szkoleń, nie posiadała stosownej infrastruktury ani instruktorów.

(akta kontroli tom III str. 66-67)

Wdrażając w życie Zasady organizacji doskonalenia zawodowego w PSP (dalej: Zasady), w SGSP opracowano projekt zarządzenia Rektora-komendanta SGSP w sprawie organizacji doskonalenia zawodowego w SGSP. Do dnia zakończenia kontroli projekt przedmiotowego zarządzenia nie został zatwierdzony, ponieważ trwały prace nad jego dostosowaniem do zmian, jakie zaszły w SGSP z dniem 1 października 2019 roku, w związku z wdrażaniem ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

COS SGSP zorganizowało cykl szkoleń doskonalących dla strażaków pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby w pionie operacyjnym SGSP. Uczestniczyło w nich 16 strażaków. Zajęcia prowadzili kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych pionu operacyjnego, posiadający odpowiednią wiedzę i doświadczenie zawodowe. Dodatkowo każde zajęcia wzbogacone były o elementy szkolenia z zakresu psychologii, które prowadziła psycholog z Pracowni psychologicznej SGSP.

Zorganizowano też cykl szkoleń dla strażaków pełniących nieetatową służbę dyżurnego szkolnego stanowiska kierowania JRG SGSP, na których przeszkolono 23 osoby.

Jak stwierdził Rektor-komendant, w przypadku doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy PSP będących nauczycielami akademickimi, fakt zaangażowania w proces doskonalenia zawodowego w SGSP jest uwzględniany w ocenie

³¹ Były to szkolenia o następującej tematyce: „Szkolenie z obsługi zestawu do symulacji skażeń CBRN”, „Szkolenie z obsługi spektrometru promieniowania gamma”, „Warsztaty metodyczno-tematyczne przygotowujące do prowadzenia szkoleń w zakresie ratownictwa wysokościowego na poziomie podstawowym” oraz dwukrotnie „Warsztaty metodyczno-tematyczne „Gaszenie pożarów wewnętrznych”.

okresowej nauczyciela akademickiego, wymaganej przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Do czasu zmiany uregulowań zewnętrznych, dotyczących doskonalenia zawodowego w PSP, Rektor-komendant SGSP wykorzystywał wyniki uzyskane w procesie doskonalenia zawodowego w trakcie opiniowania funkcjonariusza SGSP. Ponadto funkcjonariusze będący nauczycielami akademickimi w Uczelni, w ramach doskonalenia zawodowego, uczestniczyli w krajowych i międzynarodowych projektach badawczo-rozwojowych, brali czynny udział w konferencjach, seminariach naukowych i podnosili swoje kwalifikacje poprzez uzyskiwanie kolejnych stopni naukowych.

Doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy w służbie stałej i w służbie przygotowawczej pełniących służbę w JRG SGSP w systemie zmianowym, było realizowane na podstawie miesięcznych planów przygotowania i doskonalenia zawodowego strażaków. Prowadzenie zajęć dydaktycznych było ewidencjonowane w Dzienniku doskonalenia zawodowego JRG SGSP. Natomiast doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy, pełniących służbę w systemie codziennym, było dokumentowane w indywidualnej karcie doskonalenia zawodowego.

Jak stwierdził Rektor-komendant SGSP, uczelnia nie organizowała szkoleń instruktorów doskonalenia zawodowego ani też nie kierowała na takie szkolenia swoich instruktorów. Szkolna JRG poza działalnością operacyjną, typową dla każdej JRG, realizowała zajęcia praktyczne w ramach kształcenia w zawodzie strażak. Dlatego też instruktorzy z JRG SGSP kierowani byli na warsztaty metodyczno-tematyczne organizowane przez inne szkoły lub brali udział w takich warsztatach organizowanych przez SGSP, zdobywając kwalifikacje instruktorskie z poszczególnych dziedzin ratownictwa, kwalifikacje znacznie wyższe niż kwalifikacje instruktorów doskonalenia zawodowego.

(akta kontroli tom II str. 90, tom III str.85-86, 286-287, tom V str. 98-103, 211-230)

W JRG SGSP, współpracę krajową, w ramach doskonalenia zawodowego, koordynował Dowódca JRG SGSP wraz z Zastępcą ds. Szkoleniowych. Współpracę międzynarodową w tym zakresie (międzynarodowe warsztaty ratownicze) koordynował Kierownik COS SGSP.

W dniach 24-25 maja 2018 r., na terenie Przeciwpożarowej Bazy Leśnej SGSP w Zamczysku Nowym oraz na terenie Bazy Szkolenia Poligonowego i Innowacji Ratownictwa SGSP w Nowym Dworze Mazowieckim, odbyły się międzynarodowe warsztaty ratownicze pod nazwą „Fenix 2018”. Warsztaty te odbyły się w ramach zgrupowania poligonowego SGSP „Poligon 2018”. W warsztatach uczestniczyło 41 gości zagranicznych z 11 krajów: Francja, Białoruś, Bułgaria, Czechy, Chorwacja, Estonia, Gruzja, Litwa, Łotwa, Ukraina oraz Węgry. Przygotowano 4 bloki zajęć: taktyka działań ratowniczych podczas pożarów wewnętrznych, ratowanie strażaków przez strażaków, działania ratownicze po wypadku samochodu osobowego i autobusu oraz stabilizacja konstrukcji budowlanych. Część zaproszonych gości ograniczyła się do roli obserwatorów, przyglądając się stosowanym technikom ratowniczym oraz podpatrując zastosowanie sprzętu, będącego na wyposażeniu Uczelni.

W dniach 13-14 czerwca 2019 r. odbyły się międzynarodowe warsztaty ratownicze „Fenix 2019” organizowane przez SGSP. Miejscem ćwiczeń była Baza Szkolenia Poligonowego i Innowacji Ratownictwa SGSP w Nowym Dworze Mazowieckim. Udział w warsztatach wzięło 21 strażaków z następujących krajów: Białoruś, Bułgaria, Chorwacja, Estonia, Gruzja, Litwa, Łotwa, Ukraina, USA, Węgry oraz grupa 14 strażaków w służbie kandydackiej. Uczestnikami warsztatów byli instruktorzy pochodzący ze szkół pożarniczych, którzy mieli możliwość wymienienia się między sobą doświadczeniami. Ćwiczenia polegały na przeprowadzeniu akcji ratowniczej związanej z zabezpieczeniem wykopu wąskoprzestrzennego, wypadkiem samochodu gabarytowego, ewakuacją osoby poszkodowanej z miejsca

trudnodostępnego z wykorzystaniem technik linowych, wypadkiem kilku samochodów na skarpie.

Międzynarodowe warsztaty są częścią corocznych zgrupowań poligonowych. Koszty organizacji poligonu w poszczególnych latach, w tym szacunkowe koszty warsztatów były następujące: w roku 59 tys. zł, w tym „Fenix 2018” 12,2 tys. zł, w roku 2019 koszty zgrupowania poligonowego wyniosły 51,9 tys. zł, w tym „Fenix 2019” - 20,5 tys. zł.

Po przeprowadzonej analizie potrzeb i możliwości realizacji typowano funkcjonariuszy do szkoleń metodyczno-tematycznych. Każdy z funkcjonariuszy deklarował dziedziny ratownictwa, w których chciał się specjalizować. Deklaracje te były zatwierdzone przez Dowódcę JRG SGSP. Zapotrzebowanie zostało dostosowane do oferty szkoleniowej Ośrodków i Szkół PSP, które realizowały szkolenia w obszarze różnych dziedzin ratownictwa. W pierwszej kolejności o potrzebie szkolenia decydowały bieżące potrzeby.

Łączne koszty szkoleń i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy realizowane we współpracy z podmiotami krajowymi obejmujące w szczególności warsztaty tematyczno-metodyczne, szkolenia doskonalące, studia podyplomowe strice strażackie (w łącznej liczbie 24 pozycji) wyniosły w okresie od początku 2018 r. do I półrocza 2019 r. 433,7 tys. zł.

(akta kontroli tom III str. 85-87, 286, tom V str. 110-166)

Zgodnie z decyzją Rektora-komendanta SGSP³² funkcjonariusze pełniący służbę w SGSP byli obligowani do odbycia testów sprawności fizycznej. W zakresie indywidualizacji i monitorowania wyników z testów sprawności fizycznej funkcjonariuszy SGSP, prowadzona była coroczna rejestracja wyników testów sprawności fizycznej, uzyskiwanych przez poszczególnych funkcjonariuszy, umożliwiającą długookresową weryfikację ich umiejętności. Po zakończonym teście, na podstawie informacji uzyskanych od Kierownika Studium Wychowania Fizycznego, kierownik Działu Kadr przedkładał Rektorowi-komendantowi SGSP raport o funkcjonariuszach, którzy nie wzięli udziału w teście sprawności fizycznej.

SGSP umożliwiało funkcjonariuszom utrzymywanie sprawności fizycznej poprzez szereg działań organizacyjnych takich jak: zakup i kolportaż karnetów na basen dla wszystkich chętnych funkcjonariuszy z SGSP, organizacja zajęć sportowych dla funkcjonariuszy SGSP (w czasie służby), organizacja zajęć z gier zespołowych takich jak: piłka nożna, koszykówka, piłka siatkowa, a ponadto strażakom umożliwiono nieodpłatne korzystanie z siłowni należącej do SGSP. Z analizy danych uzyskanych w wyniku kontroli wynika, że w II połowie 2018 roku na 121 uczestników testów sprawności fizycznej testy zaliczyły 73 osoby. W I połowie 2019 roku spośród 21 uczestników, testy zaliczyło 19 osób. Jak stwierdził Rektor-komendant wynik z testu sprawności fizycznej jest elementem oceny okresowej funkcjonariusza, która ma wpływ na awans służbowy, a także na wysokość przyznawanych nagród.

(akta kontroli tom III str. 65-66, 81-85, 195-196, 216-219)

Z uwagi na brak, wśród strażaków w służbie stałej SGSP, osoby posiadającej kwalifikacje do zajęcia stanowiska koordynatora ratownictwa medycznego służby, mającego jednocześnie pełnić w SGSP funkcję koordynatora ratownictwa medycznego szkoły PSP, osoba taka, do dnia zakończenia kontroli, nie została wyznaczona. Rektor-komendant SGSP w lutym 2017 r. ogłosił nabór na to stanowisko na zasadach przeniesienia służbowego i ponawiał go także na stronie internetowej KG PSP oraz propagował treść ogłoszenia wśród strażaków PSP.

W związku z powyższym Rektor-komendant SGSP w roku 2017 zwrócił się z prośbą

³² Decyzja nr 19/18 Rektora-komendanta SGSP z dnia 17 kwietnia 2018 roku w sprawie przeprowadzenia okresowej oceny sprawności fizycznej strażaków oraz Decyzja nr 36/19 Rektora-komendanta SGSP z dnia 18 kwietnia 2019 roku w sprawie przeprowadzenia okresowej oceny sprawności fizycznej strażaków

do Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP o przeprowadzenie kursów z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy dla strażaków w służbie stałej, którym wygasły uprawnienia, strażaków w służbie kandydackiej oraz pracowników SGSP, a także o przeprowadzenie bieżących egzaminów potwierdzających posiadanie tytułu ratownika. Siłami Ośrodka Szkolenia KW PSP w Warszawie, przeprowadzono w SGSP 4 kursy z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy dla 90 strażaków w służbie stałej i 25 pracowników SGSP, kurs dla 88 strażaków w służbie kandydackiej, a także egzaminy potwierdzające posiadanie tytułu ratownika dla 40 strażaków w służbie stałej i 90 strażaków w służbie kandydackiej. W dniu 11 kwietnia 2018 r. Rektor-komendant SGSP zawarł Porozumienie z Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim PSP, w ramach którego kursy z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz egzaminy potwierdzające posiadanie tytułu ratownika dla strażaków w służbie stałej, strażaków w służbie przygotowawczej, strażaków w służbie kandydackiej SGSP oraz pracowników SGSP, przeprowadza nieodpłatnie KW PSP w Warszawie. Jako podmiot szkolący został wyznaczony Ośrodek Szkolenia KW PSP w Warszawie.

SGSP w okresie objętym kontrolą nie organizowała szkoleń z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy ani egzaminów potwierdzających posiadanie tytułu ratownika dla funkcjonariuszy - słuchaczy pełniących służbę w SGSP. Jak stwierdził Rektor-komendant osoby przyjmowane w tym okresie do służby przygotowawczej posiadały już uprawnienia ratownika, a recertyfikacja uprawnień zostanie zorganizowana przed terminem ich wygaśnięcia.

(akta kontroli tom III str.195-197, 220-222)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia realizację szkolenia i doskonalenia zawodowego w SGSP. Przyjęte w SGSP w regulacjach wewnętrznych podziały kompetencji pomiędzy poszczególne organy i jednostki organizacyjne SGSP zapewniały realizację podstawowych zadań w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy.

OBSZAR

4. Nadzór nad funkcjonowaniem szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z art. 66 ust. 2, obowiązującej do dnia 1 października 2018 roku ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, Rektor-komendant miał za zadanie podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach dotyczących Uczelni, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych przez ustawę i statut do kompetencji innych organów lub kanclerza. Do kompetencji Rektora-komendanta należało w szczególności: sprawowanie nadzoru nad działalnością dydaktyczną i badawczą Uczelni, sprawowanie nadzoru nad wdrożeniem i doskonaleniem uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Kształcenie studentów było zadaniem wydziału³³, który był podstawową jednostką organizacyjną Uczelni³⁴. Wydziałem kierował dziekan. Dziekan kierując wydziałem odpowiadał za zapewnienie jakości kształcenia na wydziale³⁵, natomiast rada wydziału sprawowała nadzór nad prawidłową realizacją i właściwym poziomem procesu dydaktycznego oraz jakością kształcenia na wydziale³⁶. Na każdym wydziale działającym w SGSP został utworzony wydziałowy system zapewniania jakości kształcenia oraz zostały

³³ § 12 ust. 1 Statutu SGSP i § 15 Statutu SGSP z 2019 r.

³⁴ § 11 ust. 1 Statutu SGSP.

³⁵ § 33 ust. 5 Statutu SGSP.

³⁶ § 29 ust. 1 pkt 9 Statutu SGSP.

wdrożone właściwe dla danego wydziału działania projakościowe. Jednym z takich działań było powołanie przy radach wydziału komisji właściwych do spraw programów studiów realizowanych na danym wydziale czy komisji właściwych do spraw jakości kształcenia. Programy na studiach dla funkcjonariuszy, jak i studiach podyplomowych adresowanych bezpośrednio do funkcjonariuszy PSP w zakresie przeszkolenia zawodowego, musiały być przed ich przyjęciem uzgodnione z Komendantem Głównym PSP³⁷. Przeprowadzenie ewaluacji tych programów nie musi tym samym oznaczać wdrożenia wszystkich propozycji zmian wypracowanych przez komisje przy radach wydziałów właściwe do spraw programów studiów na podstawie wyników tejże ewaluacji.

(akta kontroli tom II str.487-489)

Rektor-komendant objął nadzorem kształcenie realizowane w SGSP na poziomie uczelnianym. Działanie to wynikało z potrzeby stopniowego przebudowywania dotychczas funkcjonującego systemu zapewniania jakości kształcenia, w celu przystosowania go do wymagań, wdrażanej od dnia 1 października 2018 roku ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Formalnie wprowadzony został uczelniany system zapewniania jakości kształcenia w SGSP³⁸. W uczelnianym systemie zapewniania jakości kształcenia ciężar realizacji działań projakościowych, dotąd zlokalizowany w podstawowych komórkach organizacyjnych Uczelni, czyli na wydziałach, był począwszy od 1 października 2018 r. stopniowo przenoszony na pozostałe jednostki organizacyjne Uczelni. Całkowite wdrożenie tego systemu wymaga pełnej implementacji obecnie obowiązującej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

(akta kontroli tom V str.242-243)

W trakcie trwania kontroli, Senat SGSP przyjął uchwałę Nr 22/06/2019 z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia Statutu SGSP, uwzględniającą zmiany w projekcie statutu SGSP wypracowane we współpracy z MSWiA. Powyższe działanie było jednym z działań mających na celu wdrożenie w SGSP ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Statut został zatwierdzony decyzją nr 50 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2019 r. w sprawie zatwierdzenia statutu SGSP, wejście w życie statutu określono na 1 października 2019 r. Następnie Rektor-komendant SGSP zatwierdził zarządzenie nr 32/19 z dnia 1 października 2019 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego SGSP.

(akta kontroli tom V str. 55-89, 90-91)

W związku ze zmianami, jakie zaszły w SGSP z dniem 1 października 2019 r., w SGSP utworzono dwie odrębne jednostki organizacyjne, do których zadań należy szkolenie i doskonalenie zawodowe. Są to: Dział Doskonalenia Zawodowego i Zabezpieczenia Poligonowego oraz Dział Szkolenia Poligonowego³⁹.

W Dziale Doskonalenia Zawodowego i Zabezpieczenia Poligonowego (wcześniej COS) w zakresie nadzoru dydaktycznego nad realizacją przygotowania zawodowego dla strażaków w służbie kandydackiej pełni służbę 3 funkcjonariuszy z wyższym wykształceniem, którzy ukończyli pedagogiczne, nauczycielskie studia podyplomowe oraz kursy instruktora praktycznej nauki zawodu. Powyższy zespół prowadzi hospitacje i wizytacje zajęć dydaktycznych oraz badania ankietowe, dotyczące różnych form szkolenia.

W odniesieniu do funkcjonariuszy pełniących służbę w SGSP, nadzór nad doskonaleniem zawodowym pełni ich bezpośredni przełożony. Każdy

³⁷ art. 10 ust. 1 pkt 5a ustawy o PSP

³⁸ Zarządzenie Nr 46/18 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 26 września 2018 r. w sprawie wprowadzenia uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia w SGSP

³⁹ § 48 Zarządzenia nr 32/19 Rektora-komendanta SGSP z dnia 1 października 2019 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.

z funkcjonariuszy, z wyjątkiem funkcjonariuszy pełniących służbę w JRG SGSP, wypełnia też indywidualną kartę doskonalenia zawodowego. Realizacja procesu doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy pełniących służbę w JRG SGSP odbywa się zgodnie z miesięcznymi planami przygotowania i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy tej jednostki. Dział Doskonalenia Zawodowego i Zabezpieczenia Poligonowego podlega bezpośrednio Prorektorowi - Zastępcy komendanta ds. Operacyjnych⁴⁰.

Do zadań Działu Szkolenia Poligonowego należy w szczególności: prowadzenie wybranych zajęć teoretycznych w bloku zasadniczym szkolenia podstawowego, prowadzenie zajęć praktycznych (ćwiczeń) zgodnych z planem zajęć dydaktycznych szkolenia podstawowego, pomoc w realizacji wybranych zajęć praktycznych w trakcie realizacji przeszkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej, a także przeprowadzanie egzaminów końcowych na szkoleniu podstawowym na każdym z etapów kształcenia⁴¹. Jak stwierdził Rektor-komendant *„dział ten został wyodrębniony z dotychczasowej struktury JRG SGSP, jego głównym celem jest realizacja praktycznych zajęć dydaktycznych, w skład Działu Szkolenia Poligonowego wchodzi doświadczeni instruktorzy”*. W strukturze organizacyjnej JRG SGSP funkcjonował Zespół ds. przygotowania i doskonalenia zawodowego⁴². Głównym zadaniem Zespołu było przygotowanie i prowadzenie zajęć w ramach „Planu przygotowania i doskonalenia zawodowego strażaków pełniących służbę w JRG SGSP”. Bezpośredni nadzór nad zespołem sprawował Zastępca Dowódcy JRG SGSP ds. szkoleniowych⁴³.

Z kolei zadaniem Działu Zabezpieczenia Operacyjno-Odwodowego, komórki organizacyjnej podlegającej Prorektorowi - Zastępcy komendanta ds. Operacyjnych stało się m.in. organizowanie i realizacja kursów w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz egzaminów potwierdzających posiadanie tytułu ratownika dla strażaków, a także prowadzenie ewidencji w tym zakresie oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń dla strażaków pełniących służby Oficera Dyżurnego SGSP⁴⁴.

(akta kontroli tom III str.291-292, 296-297, tom V str. 94-95)

W ramach nadzoru, Rektor-komendant otrzymywał do akceptacji tzw. doniesienia z badań pedagogicznych. Z dokumentu „Doniesienie z badania pedagogicznego na temat organizacji i efektywności bloku zasadniczego szkolenia podstawowego w zawodzie strażak dla SP-PK17”, zorganizowanego przez SGSP w dniach od 19 września 2017 r. do 25 lipca 2018 r. wynikało, że jego uczestnikami byli strażacy PSP w służbie kandydackiej odbywający studia stacjonarne I stopnia na kierunku Inżynieria Bezpieczeństwa na WIBP. Na 82 uczestników tego szkolenia, nie spełniło ono

⁴⁰ § 44 Regulaminu organizacyjnego SGSP, wprowadzonego Zarządzeniem Nr 55/17 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 27 października 2017 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej ze zm., uchylonego Zarządzeniem nr 32/19 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 1 października 2019 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.

⁴¹ § 50 Zarządzenia nr 32/19 Rektora-komendanta SGSP z dnia 1 października 2019 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.

⁴² § 7 ust. 1 Regulaminu organizacyjnego Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, który stanowi załącznik do Zarządzenia Nr 56/17 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 27 października 2017 r. w sprawie ustalenia Regulaminu organizacyjnego Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Szkoły Głównej Służby Pożarniczej ze zm. uchylonego Zarządzeniem nr 21/19 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie ustalenia Regulaminu organizacyjnego Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Szkoły Głównej Służby Pożarniczej uchylonego Zarządzeniem nr 25/19 Rektora-komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie ustalenia Regulaminu organizacyjnego Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.

⁴³ Oficer powołany na to stanowisko miał następujące kwalifikacje: inżynier pożarnictwa, magister finansów i rachunkowości, 9 letnie doświadczenie w pracy na stanowiskach bezpośrednio związanych z działaniami ratowniczymi i gaśniczymi, roczne doświadczenie na stanowisku st. specjalisty ds. szkolenia w JRG SGSP.

⁴⁴ § 49 Zarządzenia nr 32/19 Rektora-komendanta SGSP z dnia 1 października 2019 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.

oczekiwań 33 (40%) jego uczestników, częściowo spełniło oczekiwania 44 (54%) uczestników, a tylko 5 (6%) uczestników wskazało, że szkolenie spełniło ich oczekiwania. Jako przyczyny niespełnienia lub tylko częściowego spełnienia oczekiwań uczestnicy wskazali m.in. pobieżne realizowanie niektórych zajęć, słabą organizację części zajęć, brak zaangażowania ze strony większości kadry, ćwiczenia „na sucho” bez realnych czynników, przewagę prac gospodarczych nad ćwiczeniami, niewykorzystanie zaplecza do ćwiczeń, niewykorzystanie w pełni możliwości sprzętowych i obiektów szkoleniowych.

Rektor-komendant stwierdził, że obowiązek przeprowadzenia zajęć praktycznych szkolenia podstawowego w zawodzie strażak dla SP-PK17 w większości został powierzony JRG SGSP. Jest to obowiązek dodatkowy tej jednostki, realizowany razem z takimi zadaniami jak ochrona obszaru chronionego, prowadzenie doskonalenia zawodowego strażaków w służbie stałej i w służbie przygotowawczej pełniących służbę w JRG SGSP, prowadzenie gospodarki transportowej SGSP. W okresie objętym szkoleniem funkcjonariusze z JRG SGSP byli delegowani do wyjazdów służbowych ponad 120 razy, z czego większość delegacji była kilkudniowa, co skutkowało koniecznością zmniejszania obsad zmian służbowych. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zajęć dydaktycznych na szkoleniu było pogodzenie Planu Szkolenia ze zmianowym systemem służby instruktorów z JRG SGSP. W analizowanym okresie funkcjonariusze z JRG SGSP byli ponadto w szerokim zakresie angażowani do prac gospodarczych na rzecz utrzymania i rozbudowy infrastruktury SGSP. Strażacy w służbie kandydackiej pełnili także służby wewnętrzne, które są jedną z form przygotowania zawodowego. Jak stwierdził Rektor-komendant podczas realizacji szkolenia podstawowego dla SP-PK17, przeprowadzono 25 hospitacji doradczo-doskonalących, mających na celu zebranie informacji na temat warsztatu pracy kadry dydaktycznej. Po każdej hospitacji zajęć dydaktycznych została przeprowadzona rozmowa pohospitacyjna, mająca na celu bieżące przekazanie ewentualnych uwag osobie prowadzącej zajęcia dydaktyczne w danym dniu, a po zakończonym bloku kształcenia przeprowadzano badanie pedagogiczne. W związku ze zgłoszeniem zastrzeżeń ze strony uczestników szkolenia wprowadzono działania naprawcze, w tym ustalono, że priorytetem dla poszczególnych plutonów służbowych powinien się stać udział w zajęciach dydaktycznych i ograniczenie do niezbędnego minimum służb wewnętrznych w SGSP, skierowanie instruktorów z JRG SGSP na warsztaty metodyczno-tematyczne organizowane przez inne szkoły PSP, zorganizowanie takich warsztatów na terenie SGSP, zwiększenie atrakcyjności zajęć dydaktycznych poprzez budowę nowych stanowisk ćwiczebnych oraz rozbudowę stanowisk ćwiczebnych już istniejących. Pozyskano ponadto 92 wraki samochodów, wykorzystywane jako „pojazdy” do zajęć z ratownictwa technicznego. Rektor-komendant SGSP podjął też decyzję o zaangażowaniu firmy zewnętrznej do uporządkowania terenu BSPiIR SGSP w Nowym Dworze Mazowieckim.

(akta kontroli tom II str. 392-417, tom III str. 292-295, 324-342)

Z dokumentu „Doniesienie z badania pedagogicznego na temat organizacji i efektywności przeszkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej realizowanego w ramach szkolenia podstawowego w zawodzie strażak na zgrupowaniu kandydackim K-2018”, zorganizowanego przez SGSP w dniach od 1 sierpnia 2018 r. do 22 września 2018 r. na terenie Przeciwpowarowej Bazy Leśnej SGSP w Zamczysku Nowym, wynika, że jego uczestnikami byli strażacy PSP w służbie kandydackiej zakwalifikowani na studia stacjonarne I stopnia na kierunku Inżynieria Bezpieczeństwa na WIBP. Na 90 uczestników tego szkolenia, nie spełniło ono oczekiwań tylko 5 (5,6%) uczestników, a częściowo spełniło oczekiwania 46 (51%) uczestników. Jako przyczyny niespełnienia oczekiwań lub tylko częściowego spełniania oczekiwań uczestnicy wskazywali m.in. niewykorzystanie w pełni całego potencjału sprzętowego

i poligonowego, zbyt liczne grupy uniemożliwiające przećwiczenie wszystkich elementów przez każdego lub w dostatecznym stopniu, sprzeczności w przekazywaniu wiedzy przez prowadzących. Ponadto blisko 80 osób, jako powód absencji na zajęciach podczas szkolenia wskazało pełnienie służb wewnętrznych.

Rektor-komendant stwierdził m.in., że zajęcia z zakresu przeszkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej realizowane były zgodnie z „Programem szkolenia podstawowego w zawodzie strażak”, zatwierdzonym przez Komendanta Głównego PSP. Pełnienie służb wewnętrznych nie powoduje przekroczenia dopuszczalnej nieobecności na zajęciach dydaktycznych. W ramach badania jakości kształcenia, na przeszkoleniu z zakresu ochrony przeciwpożarowej przeprowadzono 14 hospitacji doradczo-doskonalących, mających na celu zebranie informacji na temat warsztatu pracy kadry dydaktycznej realizującej zajęcia dydaktyczne w ramach kształcenia w zawodzie strażak.

(akta kontroli tom II str. 418-440, tom III str.295-297)

W zakresie bezpośredniego nadzoru prowadzony był nadzór procesu dydaktycznego w formie hospitacji zajęć poszczególnych nauczycieli akademickich. W trakcie kontroli, w dniach 19-26 września 2019 r., kontrolerzy NIK dokonali analizy dokumentów z hospitacji zajęć dydaktycznych na WIBP oraz ankiet oceniających studia podyplomowe na SGSP. Analiza objęła 30 arkuszy hospitacji zajęć dydaktycznych przeprowadzonych w semestrze letnim 2017/2018 i 34 arkusze hospitacji zajęć dydaktycznych przeprowadzonych w semestrze zimowym 2018/2019. Stwierdzono, że wszystkie oceny merytoryczne i metodyczne zajęć były pozytywne: bardzo dobre i dobre⁴⁵, nie wystąpiły oceny negatywne.

W wyniku porównania 10 arkuszy hospitacji przeprowadzonych w semestrze letnim 2017/2018 i 7 arkuszy z hospitacji przeprowadzonych w semestrze zimowym 2018/2019 z ocenami wynikającymi z ankiet wypełnianych przez studentów studiów niestacjonarnych, dotyczących tych samych nauczycieli akademickich stwierdzono, że oceny studentów i osób dokonujących hospitacji zajęć dydaktycznych były zgodne. Podlegające badaniu ankiety wypełniane były anonimowo przez studentów studiów niestacjonarnych SGSP, wg skali ocen od „1” do „5”, w zakresie: przygotowania do prowadzenia zajęć, przyjemności uczestnictwa w zajęciach, sposobu przekazywania wiedzy, realizacji zajęć zgodnie z planem, otwarcia prowadzącego na współpracę ze studentami, przekazywania materiałów dydaktycznych przez wykładowcę. Ankietowani najczęściej wystawiali oceny „5” i „4” (98,45%), oceny „3” stanowiły 1,29% wszystkich ocen, oceny „1”, „2”, „6” i „5+” stanowiły pojedyncze przypadki.

(akta kontroli tom V str. 170-172, 231-234, 247-248)

W toku kontroli dokonano przeglądu dokumentacji z „oceny bieżącej” i „oceny okresowej” nauczycieli akademickich SGSP. Analizą objęto 12, dobranych losowo, ocen okresowych nauczycieli akademickich WIBP, 10 ocen nauczycieli akademickich WIBC, prowadzących zajęcia dydaktyczne na WIBP oraz 5 ocen okresowych nauczycieli akademickich WIBP związanych ze zmianą stanowiska bądź awansem. Każda ocena nauczyciela akademickiego dokonywana była w 3 obszarach działalności: naukowo-badawczej i zawodowej, dydaktyczno-wychowawczej oraz organizacyjnej. Poszczególne części „oceny” zawierały wnioski i propozycje bezpośredniego przełożonego, opinie studentów, wnioski i ocenę komisji oraz zapoznanie się opiniowanego z opinią. Wszyscy nauczyciele akademicy WIBP, których oceny okresowe poddane były analizie, ocenieni zostali pozytywnie przez komisję, a wśród wniosków komisji wystąpiły sugestie opracowania skryptów lub rozwoju w kierunku pracy doktorskiej lub uzyskania tytułu profesora. W przypadku zanalizowanych ocen okresowych nauczycieli

⁴⁵ Obowiązywała skala ocen: bardzo dobra, dobra, negatywna.

akademickich WIBC prowadzących zajęcia na WIBP wystąpiły opinie bardzo dobre i dobre, a także sugerowano zintensyfikowanie prac nad habilitacjami i opracowanie skryptów dla studentów. W przypadku ocen okresowych nauczycieli akademickich WIBP związanych z awansem opisowe oceny realizacji zadań służbowych były pozytywne, wystąpiły propozycje podnoszenia i uzupełniania kwalifikacji, a we wnioskach końcowych – nadanie kolejnego stopnia służbowego lub awansu na wyższe stanowisko służbowe.

(akta kontroli tom V str. 170-172, 231-232, 249-256)

W okresie objętym kontrolą nie zlecano zewnętrznym instytucjom przeprowadzenia kontroli i audytu w obszarze kształcenia, szkolenia lub doskonalenia zawodowego. W 2019 roku Polska Komisja Akredytacyjna dokonała oceny jakości kształcenia na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa” prowadzonym na WIBP w SGSP. Ocena dokonana została na podstawie 8 kryteriów, w tym 7 zostało ocenionych jako „w pełni”⁴⁶, natomiast w zakresie jednego kryterium, tj. umiędzynarodowienie procesu kształcenia, sformułowano ocenę „wyróżniającą”. W 2018 roku został przeprowadzony audyt wewnętrzny „Ocena funkcjonowania systemu ECTS, w szczególności adekwatnego przypisywania liczby punktów ECTS do rzeczywistego obciążenia pracą studenta oraz przypisywanie punktów ECTS za działalność studentów w kołach naukowych lub udział w badaniach naukowych”.

(akta kontroli tom I str. 22-23)

Roczne plany kontroli wewnętrznej w SGSP nie obejmowały obszaru kształcenia, szkolenia lub doskonalenia zawodowego. W badanym okresie nie wpłynęły do SGSP skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania szkoły oraz działalności szkoleniowej. Nie przeprowadzano kontroli doraźnych ani skargowych w obszarze realizacji działalności szkoleniowej.

(akta kontroli tom I str. 23)

W okresie objętym kontrolą Rektor-komendant nie zlecał przeprowadzenia analizy efektywności kształcenia z uwagi na fakt, iż w dniach 18-21 stycznia 2019 roku kształcenie na kierunku studiów „inżynieria bezpieczeństwa”, realizowane na WIBP i na WIBC, było poddawane badaniu realizowanemu w ramach wizytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Rektor-komendant stwierdził także, że dziekan odpowiadał m. in. za zapewnienie jakości kształcenia na wydziale, w ramach którego mógł dokonywać diagnozy wybranych przez niego zakresów działalności dydaktycznej⁴⁷. Jak stwierdził Rektor-komendant dbałość o zachowanie autonomii wydziału, jako podstawowej jednostki organizacyjnej spowodowała przyjęcie przez poszczególne wydziały na Uczelni niezależnych procedur ewaluowania działalności tychże jednostek. Ponadto w SGSP następowała stopniowa zmiana w zakresie realizacji kształcenia w związku z wejściem w życie z dniem 1 października 2018 r. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy z dnia 3 lipca 2018 r., przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Z dniem 1 października 2019 r. rektorzy wstąpili w prawa i obowiązki kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych, tj. wraz z rozpoczęciem roku akademickiego 2019/2020 Rektor-komendant przejął od dziekanów proces sukcesywnego wdrażania zasad zapewniania jakości w poszczególnych obszarach kształcenia realizowanych w Uczelni, w tym również zasad ewaluacji kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego.

(akta kontroli tom II str. 487-490)

⁴⁶ Dotyczyło to następujących kryteriów: koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni, program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, kadra prowadząca proces kształcenia, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia, infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia, opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia.

⁴⁷ § 33 pkt 5 Statutu SGSP.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia nadzór nad funkcjonowaniem szkolenia i doskonalenia zawodowego w SGSP. Rektor-komendant SGSP stworzył mechanizmy nadzoru, które w ocenie NIK, zapewniły w sposób racjonalny kontrolę funkcjonowania i szkolenia zawodowego funkcjonariuszy PSP.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków pokontrolnych, o których mowa art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 10 grudnia 2019 r.

Kontrolerzy:
Mirosław Kuśmierczak
główny specjalista kontroli państwowej

podpis

Agnieszka Cicha
starszy inspektor kontroli państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Dyrektor
Marek Bieńkowski

podpis